

Збереження безперервності нижньої щелепи методом її пошарової резекції при лікуванні адамантинومي

The Continuity of the lower jaw through the Implementation of Layered Resection in the Treatment of Adamantinoma

Центіло В.Г.

Донецький національний медичний університет ім. М.Горького, каф. стоматології факультету інternатури і післядипломної освіти (зав. – проф. С.К. Суржанський)
V.G. Tsentilo

Резюме У статті розглянуто клінічний випадок ураження адамантиноюю нижньої щелепи. Показано метод виконання пошарової резекції, який забезпечив радикальне видалення пухлини та збереження безперервності нижньої щелепи.

Summary The article reviews the clinical case of damage adamantinoma of the mandible. The method used to perform layer resection, which provided a radical removal of the tumor and preserve the continuity of the mandible.

Ключові слова адамантинوما, резекція нижньої щелепи

Key words adamantinoma, resection, mandible

Вступ

При оперативному лікуванні адамантином великого розміру нижньої щелепи, що уражують її тіло, гілку або підборідню ділянку, традиційно виконують резекцію нижньої щелепи з порушенням її безперервності. Необхідність виконання такого обсягу операції зумовлена тим, що інвазія пухлини в навколишню кісткову тканину, яка здається інтактною, відбувається на глибину 5-7 мм [1-3].

Особливо несприятлива ситуація виникає, коли пухлина локалізується в підборідній ділянці нижньої щелепи. У цьому випадку хворий не тільки втрачає зуби, розташовані в зоні пухлинного ураження, а й необхідна перевірка прохідності верхніх дихальних шляхів. Проблема виникає через те, що після відсічення підборідно-язикового м'яза

порушується скелетна фіксація язика. Її можна вирішити шляхом накладення дефінітивної трахеотомії або зміни фіксації язика запропонованим нами методом [4].

Суттєвим недоліком таких операцій є порушення функцій жування, ковтання та мовлення, а також спотворення обличчя через відсутність підборіддя та зміщення фрагментів нижньої щелепи, які залишилися, що особливо важко переносять пацієнти молодого віку, у яких найчастіше діагностують адамантиному нижньої щелепи.

Клінічний випадок

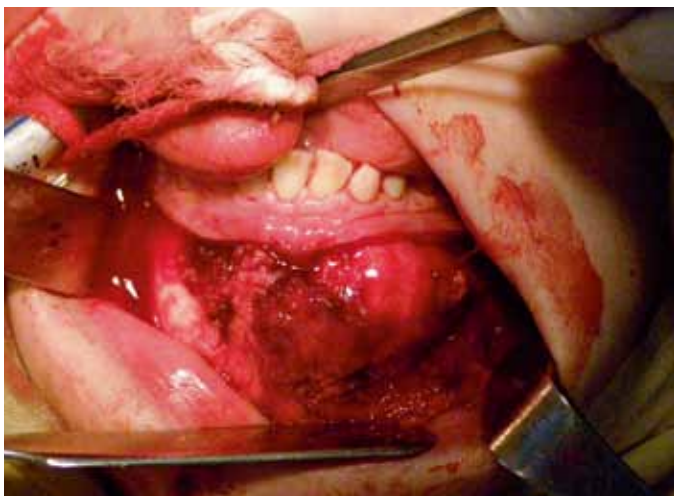
Пацієнтка Ч-га М.А., 19 років, студентка, госпіталізована до щелепно-лицевого хірургічного відділення «Клінічної Рудничної лікарні», м. Макіївки, 24.03.2009 р. зі скаргами на новоутворення в ділянці

ці підборіддя, деформацію нижньої щелепи.

Анамнез захворювання: пацієнтка вперше помітила новоутворення, яке поступово збільшувалося, півтора роки тому. В його ділянці виникла рухомість нижніх зубів.

Анамнез життя: інфекційно-алергологічний анамнез не обтяжений. Гемотрансфузій не було. Загальний стан задовільний. Шкірні покриви звичайного забарвлення, чисті. Дихання везикулярне. ЧД 18 за хв. Діяльність серця ритмічна. Гемодинаміка стабільна. АТ 120/80, пульс 74 за хв. Живіт м'який, безболісний. Додатковими методами обстеження особливостей не виявлено, за винятком місцевого статусу.

Місцевий статус: асиметрія обличчя через збільшення підборіддя. Шкіра над ним звичайного кольору, без змін. Слизова оболонка порожнини рота блідо-

Мал. 1. Зовнішній вигляд пухлини

Мал. 2. Вигляд кісткової рани після видалення пухлини

Мал. 3. Рентгенограма нижньої щелепи хворої Ч-ги М.А. через 4 місяці після операції. Післяопераційний дефект кісткової тканини підборіддя та тіла нижньої щелепи. По периферії ознаки відновлення кісткової тканини

Мал. 4. Рентгенограма нижньої щелепи хворої Ч-ги М.А. через 35 місяців після операції. Майже повне відновлення кісткової тканини в ділянці проведеної операції

рожевого кольору. В присінку порожнини рота зубів від 35 до 44 спостерігається здуття нижньої щелепи, тверде, безболісне при пальпуванні, довжиною близько 10 см. У ділянці пухлини спостерігається рухомість зубів різного ступеня. На ортопантограмі нижньої щелепи виявлено деструкцію кісткової тканини овальної форми зубів від 35 до 45, з рівними чіткими контурами.

Діагноз: адамантинома нижньої щелепи в ділянці зубів від 35 до 45. 24.03.2009 р. ми провели операцію резекції нижньої щелепи (хірург – проф. Центіло В.Г., протокол № 45, початок 11 год. 35 хв. – завершення 13 год. 25 хв.). При лікуванні пацієнтки нашим завданням було забезпечення радикального видалення пухлини та збереження безперервності нижньої щелепи.

З цією метою після оголення пухлини та вишкрібання її хірургічною ложкою, в кістковій порожнині, що утворилася після видалення основної маси новоутворення, циркулярною пилкою необхідного розміру пошарово видаляли кісткову тканину, уражену пухлиною, на глибині 5-7 мм [5]. Під наркозом виконали розріз уздовж перехідної складки зубів від 37 до 47.

Відшарували слизово-окісний клапоть. Нижню губу відшарували до нижнього краю підборіддя (мал. 1).

Вісікли частину пухлини у ментальній ділянці. Розширили дефект кісткової тканини підборіддя. Через дефект кісткової тканини кістковою ложкою частково видалили пухлину. Після цього в утворений дефект ввели циркулярну пилку, якою пошарово видалили підлеглу до пухлини кісткову тканину до твердої, візуально інтактною кістки та виконали резекцію коренів зубів, розташованих у порожнині дефекту нижньої щелепи (мал. 2). Рану ушили вікрилом. Препарат видаленої пухлини скерували на гістологічне дослідження.

За результатами гістологічного дослідження встановлено діагноз: амелобластома.

Гістологічне дослідження виявило у препараті кісту, на внутрішній поверхні якої наявні комплекси епітеліальних клітин без ознак клітинного атипізму, по периферії комплексів клітини розташовані у вигляді частоколу, в центрі – відросчатої форми. Спостерігали один мітоз у всіх препаратах. Навколо епітелію видно волокнисту сполучну тканину, далі кістку, подекуди скелетний м'яз.

Висновок: кістозна амелобластома (адамантинома), фолікулярний тип.

Післяопераційна рана загоїлася первинним натягом.

Хвора перебувала під постійним спостереженням з періодичним рентгенологічним обстеженням (мал. 3, 4). Через 35 місяців після операції немає ознак рецидиву пухлини. Зуби у ділянці видаленої пухлини нерухомі.

Висновки

Пропонований спосіб уможливорює збереження безперервності нижньої щелепи та зубів у ділянці пухлини, нормального зовнішнього вигляду обличчя пацієнта, усунення порушення функцій жування, мовлення, обструкції верхніх дихальних шляхів, необхідності виконання складних відновних оперативних втручань.

Список використаної літератури

1. Бернадский Ю.И. Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии / Ю.И. Бернадский. – Белмедкнига, Витебск, 1998. – С. 293–298.
2. Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии. Т. III / А.А. Тимофеев. – Киев: Червона Рута. Турс, 2000. – С. 81–91.
3. Челюстно-лицевые операции: Справочник / Гуцан А.Э., Бернадский Ю.И., Годорожа П.Д. и др. – Витебск: Белмедкнига, 1997. – С. 316–318.
4. Пат. 35235 Україна, МПК (2006) А61В 17/00. Спосіб попередження дислокаційної асфіксії після резекції підборіднього відділу нижньої щелепи / Центіло В.Г.: заявник і патентовласник Донецький мед. ун-т. – Заявка у 2008 04213; заявл. 03.04.08, опубл. 10.09.2008. Бюл. № 17.
5. Пат. 59286 Україна, МПК (2011.01) А61В 17/00. Спосіб оперативного лікування адамантином нижньої щелепи / Центіло В.Г.: заявник і патентовласник Донецький мед. ун-т. – Заявка у 201012481; заявл. 22.10.10, опубл. 10.05.2011. Бюл. № 9.